

Think Globally, act locally of: Maken we wel de juiste keuzes?

Bovenstaande titel is een populaire kreet die aangeeft dat wanneer we beslissingen nemen om ons leefmilieu te beschermen, het belangrijk is om op mondiale schaal te denken en daar de lokale maatregelen naar aan te passen. Te vaak betekent het nemen van maatregelen in de ene regio dat de negatieve effecten alleen maar worden afgewenteld op andere regio's. Soms op regio's die veel waardevoller zijn.

Iets dergelijks lijkt zich ook af te spelen binnen de bos en hout wereld. Volgens de laatste schattingen van de FAO (1995), bedroeg het bosareaal in 1991 3,4 miljard hectare. De rindhoutconsumptie (incl. brandhout) bedroeg in 1991 bijna 3,5 miljard m³. Projecties voorspellen dat deze consumptie blijft stijgen, ondanks het toenemende hergebruik van hout en papier. Een stijging van 2% per jaar naar ongeveer 5 miljard m³ in 2010 is voorzien. Tegelijkertijd neemt het mondiale bosareaal af met zo'n 16 miljoen hectare per jaar. Daarnaast neemt de vraag naar bosreservaten steeds meer toe. Bovenstaande ontwikkelingen geven in het kort aan dat de resterende bossen voor exploitatie onder toenemende druk komen te staan. Steeds meer moet van een steeds kleiner oppervlak komen. In deze context is het belangrijk dat we ons bewust zijn van de totale effecten van bosbeschermingsmaatregelen in een regio.

Als voorbeeld laat ik zien wat de

effecten zijn van het opleggen van oogstrestricties in de Pacific Northwest van de VS. Persoonlijk denk ik trouwens dat oogstrestricties in die regio gerechtvaardigd zijn, gezien het kleine areaal (4 miljoen ha) wat nog resteert van het waardevolle regenbos van de gematigde streken. Federale regelgeving heeft voor de regio Washington en Oregon (Douglas, western red cedar en hemlock bossen) restricties opgelegd die resulteren in een oogstniveau dat slechts 20% is van de gemiddelde houtkap in de jaren '80. Perez-Garcia (1995) laat met een mondiaal houtmarkt model zien dat als gevolg hiervan de markten alleen maar verschuiven. Regio's die het verminderde aanbod overnemen zijn: Noord-Europa en Rusland, Azië, Latijns Amerika en het zuiden van de VS. Omdat de voorraad per hectare in de Pacific Northwest zo hoog is, is vooral ook een groter areaal nodig ter compensatie. Het is dus nog maar zeer de vraag wat de netto milieu-winst zal zijn van verschuivingen naar Rusland (kwetsbaar boreaal bos in een land zonder toezicht op naleving van duurzaamheidsbeginselen) en Azië en Latijns Amerika. (ondanks stappen in de goede richting, is duurzaam bosbeheer in die regio's nog lang niet bereikt).

In het laatste Bosbeleidsplan wordt 20% van het Nederlandse bos (70.000 hectare) gereserveerd voor bos waarin natuurwaarden centraal staan. Dit betekent in de praktijk dat daarin vrijwel geen houtoogst zal plaatsvinden. Dat resulteert in een oogstvermindering van 320.000 m³ per jaar bij een gemiddelde

oogst van 4,6 m³ per ha per jaar. Als gevolg van dit opzij zetten van Nederlands bos voor natuur, zullen er verschuivingen in het houtaanbod plaats gaan vinden. Mogelijke regio's die het verminderde aanbod over gaan nemen zijn waarschijnlijk:

1. Rusland en Canada met primair boreaal bos,
  2. Nieuw Zeeland met snelgroeiende plantages van *Pinus radiata*, en
  3. Azië met primair tropisch bos.
- Om het Nederlandse bos te sparen, wentelen we onze eigen problemen dus af op andere regio's. Regio's waar primair bos wordt gekapt of waar wordt gewerkt met intensief beheerde plantages. Het luchthartig overboord gooien van de houtproductiefunctie van het Nederlandse bos heeft dus ook zijn negatieve kanten en het is goed ons daarvan bewust te zijn.

Ik zie nu al bij een aantal van u een schrikbeeld opkomen van eindeloze, monotone houtakkers als Nederlands bos en dat we dus weer terug bij af zijn. Maar bovenstaande kan juist heel goed samengaan met de trend zoals die zo'n 15 jaar geleden langzaam is ingezet en doorzet onder allerlei namen als *Naturgemäss*, *Geïntegreerd bosbeheer* of *Pro Silva*. Die nieuwe bosbouw maakt gebruik van kleinschalige ingrepen, natuurlijke processen, gemengde opstanden en inheemse boomsoorten. Op zo'n manier halen we meer uit onze lokale bossen dan met alleen maar opzij zetten. En we denken daarmee ook op een mondiale schaal.